

**Bokoli Ya Ba Soda Ya Nse Na Malako Ya Ba Soda na Malako
Ya Ba Soda**

Ekomani Na

Robert S. Rush

Esika ya Mateya Po Na Bitumba ya
Lingomba ya Mapinga Ya America (LMA)

ESIKA YA MATEYA YA MOKANDA YA BITUMBA YA MABELE

Nsuka ya esika ya mateya ya bitumba Yam abele ezali pona ko zibola bobokoli ya musala ya LMA na kozua mikumba ya kobimisa boyebi, kobakisa mikanda, buku ya boyekoli mpe makomi ya fungola ya makambo ya kobatela, mpe malamu lokola ndako ya biloko ya mosala na bokutani. Mosala oyo kolakisa lisusu koluka koyeba mokomi, na likanisi ya ILW lisanga ya bakomi, bakotia maboko na koyeba malamu oyo etali kobatela to makambo ya kokengela ekolo. Kobimisa lokola na esika ya mateya ya mokanda ya bitumba ya endimaka makambo nioso oyo ezali na mokanda, kasi bakanisi ete enama ya LMA na biloko mosusu oyo etali litomba ya makambo ya kobatela.

MOKANDA YA BITUMBA YA MABELE MOTUYA TUKU SAMBO NA MITANU, SANZA YA ZOMI MBULA KOTO MIBALE NA LIBWA.

**Bokoli ya ba soda ya nse (sous officiers) na malako ya ba soda ekomami
na Robert S. Rush.**

Dr. Robert S. Rush, comanda sergeant major (America na bopemi), asali na mosala ya kokamba mbula tuku misatu ,asalelaki esika ya bokonzi kobanda na mokonzi ya lisanga ya moke ya ba soda tina sergeant major ya mapinga ya mokili, na kobakisa na kati ya lisanga ya ranger, muinda na bibundeli ya ba soda ya bitumba ya mabele. Na oyo etali kopema. Akendaki lisusu kelasi ya likolo na OHIO State University (kampis na mboka ya OHIO) mpe azuaki , akomaki monganga ya buanya na matatoli ya mapinga na mbula koto mibale. Azali sika oyo na linongi ya mibale na mboka ya iraq lokola motatoli, mbala oyo pona nzoto ya lisanga ya mapinga ya ba ekolo na lingonba ya likolo ya bokonzi. Liboso ya mosala na ye ya sikoyo, Dr. Rush azalaki kotala makambo ya matatoli ya mapinga ya mokili na CMH, azalaki na mokumba ya nioso mibale makambo ya kotanga na koyeba kotia biloko esika esengeli ezala na kokabola makanisi na batatoli ya mapinga ya bapaya. Asala lokola motali/ na molandeli ya lisanga ya koyekola maye matali bitumba ya Euro Atlantic, pe apesa likanisi ya bokutani na kosunga kotonga pona nioso mibale pacific rim na lisanga ya koyekola makambo ya bitumba ya likoli ya esiti. Aluka koyeba esika ya mateya smithsonian ya bitumba ya mokili ya mibale na talo ya bonsomi: America na bitumba. Na Iraq mbula koto mibale na motoba, akongolaki mikanda na bato mpe lisanga oyo batiaki maboko pona kotonga Iraq epayi wapi koluka koyeba makomi ya kobandela kotonga Iraq epayi wapi koluka koyeba makomi ya kobandela kotonga na oyo nioso ekokokama. Liboso ya botindami naye na mbula toko mibale na libwa,azalaki mokonzi ya CMH na mabongisami ya mokili mobimba, mokumba ya bokengeli ya mapinga mabongisami ya matatoli, mabongisami ya mokili mobimba na bobokoli matatoli ya mapinga, ya kobakisa bondimami matatoli ya botindami ya mapinga na kokota na ndako ya bosangani.

Dr. Rush mikanda misusu elandi: Ba fantassin ya america na mbala ya ibale ya bitumba ya mokili mobimba(mbula koto mibale na minei), America Fantassin ya mbala ya ibale ya bitumba ya mokili mobimba (I): Bitumba ya Pacifica Etali Bitinda ya koto moko kama libwa tuku minei na mibale na koto moko kama libwa tuku minei na mitanu (mbula koto mibale na mibale), America Fantassin na tango ya mbala ya ibale ya bitumba ya mokili

mobimba (mibale) bitinda ya mediterranee ya likolo ya ndako yabosangani na mbula koto moko kama libwa tuku minei na misato ti na koto moko kama libwa tuku minei na mitano (mbula koto mibale na mibale), America Fantassin (na mbala mibale ya bitumba ya mokili mobimba(misatu)) Ndako ya bosangani ya bitinda ya europa koto moko kama libwa tuku minei na minei- koto moko kama libwa tuku minei na mitano (mbula koto mibale na misato), Lifelo ya zamba hurtgen: Momekano na kolonga ya Lisanga ya ba soda ya ba fantasssin ya America (mbula koto mibale na moko); Kokamba ba soda. Buku ya sambo (koto mibale na motoba) (buku ya mwambe TBP mbula koto mibale na zomi). Buku ya mwambe kokamba ba soda ya nse (koto mibale na motoba) (buku ya libwa TBP mbula koto mibale na libwa). Abimisa mikanda mingi ya mapinga pe ya ekolo, buku ya mapinga, matatoli ya mapinga, na yango, mapinga na mozalisi ya mokanda ya ba sango ya ba soda ya nse mpe na mikanda mingi ya mokili mobimba. Mokanda oyo ezali kolobela likanisi ya mokomi ekokikozuamate pona kolobela likanisi ya mapinga, lingomba oyo ekambaka kobatela ekolo, leta ya America, to pe bato ya lisanga.

© Mibeko ya kobatela kolo mokanda ezuami na mbula koto mibale na libwa na Lisanga ya Mapinga ya America.

Motuna oyo etali lelo na mokolo ekoya na mabele ya bitumba kosangela esengeli etindama na : LMA esika ya mateya ya bitumba ya mabele, na angele ya mokonzi, mabongisami ya nsinga sdaughter@ausa.org to (monkolo mbala moko) 703-907-2627 (to motuya ya ofele) 1-800-336-4570. olandisi motuya.226

KO KWA

Mokanda ya liboso.....	v
Liboso ya elongi.....	vii
Yingisa.....	1
Ebandeli.....	1
Mpongo pona esika.....	2
Pene ya nzoto ya boyebi mosala ya ba soda ya nse.....	7
Mbula Zomi Ya Bokonzi.....	9
Kosukisa.....	10
Ya Suka.....	12

Mokanda ya Liboso

Moko ya motuya ya mokumba ya ba soda ya nse na mapinga ya America ezali malako ya ba soda oyo baza kokamba. Kasi oyo eza kaka likambo mokote. Lokola nzoto ya NCO ekoma monene pe ekoma moke, yango mosala ekoma kolekisa ngonga. Momekano ya kozua bato na tango ya kimia na kosenga ya mbangu mbangu na tango ya bitumba kobunda ebimisa mbonguana mingi na tango ya kokabola mosala na kati ya bakonzi na ba soda ya nse.

Na tango ya bitumba ya botomboki, mapinga ya mokili elakisi lolenge moko na democratie ya sika, na ba soda ya nse oyo bazuami lokola muke kokesana na bakonzi ya libongi na oyo basalelaki. Na ebandeli ya bitumba ya yambo ya mokili mobimba, ezaleli ya ba soda ya nse ezalaki mingi kolakisa kaka na ndenge ya ba soda oyo bazalaki na mokumba na bango. Kasi lelo nzoto ya ba soda ya nse emonisi komata na koyekola na koyeba musala na America; ba soda ya nse ya bitumba ya mabele bayebani mingi lokola bato oyo bayebi impenza malamu mosala ya mapinga na kati ya mokili.

Mokanda oyo ezali kolakisa kokola ya ba soda ya nse na kotangisa bato banda mbula kama mibale tuku misatu na minei tina mikolo ya suka. Lolenge ya sika ya kotangisa bato ezali lifuta ya koleka kama mibale ya bambula ya koyekola na kobongisa. Emonisi kozua mingi mateya ya makasi na ndambo oyo esengeli oyo esalaka mokuwa ya sima mokongo ya ba soda ya nse “ na mapinga”

Gordon R. Sullivan
General, ya mapinga ya America (Na Bopemi)
Mokonzi ya lingomba ya Mapinga Ya America.

Sanza Zomi, mbula koto mibale na libwa.

Bokoki ya ba soda ya nse malako ya ba soda

Yingisa.

Kotetwa na makambo etali lolenge ya koyekola ya mapinga ezali mosala ya sika ya ba soda ya nse ya likolo (Soda Ya Nse) Lokola “Mokonzi ya kokela” ba soda yakala ya nse na lingomba ya ba bundi na ya mosala basimbaka mokumba ya yambo pona etando na kosala oyo esengami na bato nioso na buku ya muke ya ba yekoli na lolenge oyo ya malamu, na kokabola mosala ya lisanga na mokonzi ya lingomba.

Na mbula ntuku mibale na mitano na mosala ya mbula zomi na mitano na litomba ya mapinga ya mabele soda ya nse oyo azali na mokumba ya lolenge ya kotangisa ba soda (NCOES). Ba soda ya nse ya likolo ya mapinga bazali lokola bakonzi ya kokamba ya sika. Mokambi ya mokonzi oyo basala epayi ya bato ya mosala na ntei epusana na koyeba mosala na kotangisa na ndenge ya kosala na baninga oyo bazali koyekola. Mpenza, bakonzi bopesa mibeko pe kolandela yango na mombongo.

Ba oyo bazali kotosa bakonzi te mibeko ya ete ezongi to elongue na maboko na bango. Na ndenge moko, soda ya nse yakala ya mapinga ya America ya lelo atangisaka kobanda na peleton ti na mi-sergents. Ye pe lokola, atangisaka ba soda ya nse ya suka.

Ndenge nini mapinga ya America ekomi ti na esika te komanda na soda ya nse bakosala mosala na nzela ya eteni ya buku na kosalamo ya etando na bango, nambala moko soki elakisi mpenza “likambo ya bakonzi”? Mingi na mokili mobimba kotala bokoti ta lingomba pona koyekola lokola malamu ya kosangisa, ko lingisa lingomba na kati ya mapinga ekende liboso na bosembo na nguya ya kosala bokeseni ya makambo.

Ebandeli.

Na tango ya mbula kama moko zomi na sambo na zomi na mwambe, soda ya nse na mapinga ya europa bazalaki kosalisa bakonzi oyo bazalaki bato ya aristocrasi, kobatela molongo na botosi na kati ya lisanga, pe lokola koyekola bato ya sika (tolikili), na ba sergents, na ba caporo mpe lokola sergeant moteyi ya mibeko.

Na America na tango ya mbula ya liboso ya botomboki, tango na kozanga kolobelar aristocrasi, mapinga emonisaka molongo ya bokokani ya mboka na ndelo okati ya ba lieutenant na ba sergeant. Ezalaki na bokonzi (na bato ya bitinda ya nse) na bato.¹

Friedrich Wilhelm von Steuben baron, moko ya mopaya ya mboka Prussienne abandaki kovanda lokola mokonzi ya mapinga mobimba ya America oyo ebotamaki, akomaka mibeko ya liboso ya forage , na oyo atangaki mibeko ya limemya na pete nioso na kati ya Lisanga ya ba soda. Sergeant major (“ mokonzi ya ba soda ya nse) Azali sergeant ya liboso oyo atalaka makambo etali mikanda ya bomoyi ya lisanga ya ba soda. Pe lokola kolandela mokolo na mokolo oyo etali bopeto, kosalela mibeko na botosi Ba sergents na ba caporo na mosala oyo etali kozua bato na makambo nioso oyo etali malako ya ba soda.²

Nkua ekolo yango ebonguama banda kozalisa ya kelasi ya ba soda ya America. Na nzela ya westi, new york. (kelasi ya ba soda)Ezalaki eloko ya liboso ya mapinga neti ebandeli ya bitinda na buku ya zomi na libwa mbula kama moko. Pe kotangisa bana ya kampis pe lokola moto oyo asengeli na mosala ya soda na mibeko ya mokonzi.

Bakonzi oyo bazali na diplome koyeba mingi na minute ya mosala ya soda na malako ya ba soda na oyo etali kokabola misala na ba soda ya nse³. Na bokebi, bakonzi bamesanaki te na koyekola ya ba soda banda ba mbula ya liboso na mapinga ya America na malako pona basala mokolo moko te ba konyolisa ya nzoto. Na kati ya mukanda ya konyolisa nzoto ya liboso elandisami Von Steuben Buk Bleu, Duane Williame akoma.

Eza mingi malamu, mingi kotia misala na ba mitindo ya konyolisa nzoto ya ebandeli epayi ya soda ya nse, oyo maloba mingi ya minene ezali kobima....Na lupemba ya komona soda ya nse oyo bakoki koyeba pe kolimbola mibeko ya botosi ya malamu, ezali te moko likolo ya ntuku mibale, na yango esalaka te ezala tuku mibale na oyo azali kozua bato oyo bazangi bopeto to bazali na libungi kotangisa bango.

Na bokeseni ya mapinga ya europa oyo ba soda ya nse ya likolo, na bokambami ya bakonzi, esalami na ba soda ya nse ya suka, na mapinga ya America mokumba epesami na kovandisa mosala ya soda na lisanga. Nzoka nde mapinga ya europa esalamaki na bakonzi, ba soda ya nse na bato ya ngulupa ba pesaki bango misala ya kokengela ba soda ya nse na bobombani ya bokonzi. Ezaleli oyo etikala bongo kobanda mbula kama moko na tuku sambo.⁴

Kobanda mbula koto moko kama mwambe tuku mitano na minei na koto moko kama mwambe tuku mwambe na mibale, Mapinga ya America abongisi makambo oyo etali kopona ba soda ya nse batangisa ba soda. Na koto moko kama mwambe tuku mitano na minei, ajuda na sergeant-major ba fundamaki na maboko ya ba sergeant na ba kaporo, tina ya likambo ezali kopesa sergeant mokumba ya bato, na ba kaporo na kokitana ba sergeants. Civile na tango ya bitumba, na koya ebele ya bato ya misala ya sika. Bato, ba komanda ya kompanibakomaki na mokumba ya ba soda ya nse na malako ya ba soda, Mpe na tangoya suka, kasi mibeko elobi, soki ba kompani ezalaki mingi te. Oyo balakisi na bokonzi oyo esalama, “Sergent ya bwanya akoki kotikala na “ liso ya kofungwama na mosali moko. Na mbula koto moko kama mwambe tuku mwambe na mibale, ata kutu lieutenant akatisaki lisusu escadro, esalamaki na ba soda ya nse.⁵

Mpongo pona esika

Na bitumba ya ba espanol na America ya mbula koto moko kama mwambe tuku libwa na mwambe, EMEMA BONGWANA munene na mapinga lokola lingomba. Oyo ezalaka likambo ya mapinga ya wesiti pona kobengana ba indiens na kobatela esika lelo ekoma mapinga ya mokili na ba soda bakoma kovanda na cuba, puerto rico, panama, na esanga ya Hawai, Alaska mpe na Philippines. Bakenda na mokolo ya tango molayi ya mosala kaka na lisanga moko. Liboso mbula koto moko kama mwambe tuku libwa na mwambe, ezalaki mingi te pona soda kokamata mobu misato to mitano liboso ya kokoma kaporal-te mpo alingaki akoka te, kasi pona na tango wana ngonga ya kopema ezalaka te na lisanga.

Sargent ezuaka mulayi mingi; mingi bazalaki kompani moko kobanda mobu zomi to pe koleka, na kolekisa ngonga ekolisa lokumu na kati ya lingomba na bolingo ya mosala oyo bakokaki koyanola te na mobu zomi oyo eleka.⁶

Mapinga ya America elandaki likanisi ya mibeko ya mokitano ya lisanga na mboka mosika mpe konzonga na kokitana ya baninga. Ba soda oyo batikali lisusu na tango mingi te ya mosala pona mokitano mpe bakoki lisusu kotia elembo ya kozonga te. Babandaki kotinda bango esika mosusu, kotia ba soda mosusu oyo bandimaki kotia elembo ya kozonga na lisanga mosusu to mpe na ndako ya ba likili (soda ya sika).⁷

Kotondisa lisanga pona kokende na mboka bapaya, ndambu ya ba soda, bazalaka kaka kozua ba likiki, bamataka pete lokola kapor na tango moke lokola sanza misato to motoba ya mosala, na mbula koto moko kama mwambe na sambo kati ya ndelo ya ba soda ya nse ezalaki na molili na mosala na bango na esika bazuaka bango tango bazalaka ba likili, na miso ya mokonzi ya mapinga, bozangi nioso mibale makasi ya ezaleli ya malonga pona botosi na makasi ya kokoka.⁸

Kotia makambo oyo na kati, kosalela NOC ya mapinga ya America na mbula koto moko kama mwambe na sambo, ata kutu ndambo bazalaki na mosala ya melayi, ezalaki lokola bosaleli ya ba soda ya nse o nse ya esaleli ya kala ya ba sovietic sima ya mbula koto moko kama mwambe tuku minei na mitano. Ba soda ya nse bazalaki wana pona kolandela mitindo na botosi na tango ya mosala mpe na tango ya kopema, kasi soki mosala to malako esengeli asalama, wana ezalaki malamu ba landela ye na mokonzi.

Kobakisa na likambo oyo ezalaki te na tango lisanga ebandaki kozonga na sima kowuta na mboka bapaya, ba oyo bazalaki lisusu na kati ya lisanga te babandaki kotika bango bakende na liboke. Pete ya soda ya nse ezali ya lisanga ya ba soda, pe na tango atiki lingomba, ezalaki lokola kobomba. Pona kobakisa, bango mingi oyo bazalaki kaka na lingomba moko ba mbula ebele bakomaki to mikolo mingi pona kozala makasi, bazua likama to bakenda kopema mpo na mosala, na tango ba misusu bazali kozela mokitana na mboka bapaya batika mosala. Kobongisa likambo oyo ezali kosala mikakatano monene na lisanga, mapinga ebandaki kotinda ngulupa ya bato nakokutana pona kotondisa lisanga oyo bazalaki na mboka bapaya. Ba lisanga yango ebandaki komela kokoma ya ba oyo bambombami na masolo, na bakonzi na ba soda ya nse kokotisa mbangu na lingomba ya sika oyo bawutaki kokoma.⁹

Likolo ya mopepe ya mbongwana oyo ekomaki na mapinga, bakonzi oyo bazalaki na mokumba ya motuya ya lisanga na bango ba bungisaki elikia epayi ya ba soda ya nse na makasi ya malako ya ba soda na kotaza oyo etali mosala ya moto na moto. Nayango, bakonzi mingi basosolaki mbangu ete tango ezalaki mingi te pona kosilisa makambo nioso oyo babanda na mozindo ya mikolo na mikolo ya botindami ete na tango mokonzi azangi mayele, sergeant to kaporal ya mayele, kolonga ekokokana te na tango na makasi oyo ebimaki. Kaka na tango oyo mokonzi aza soda ya nse oyo apesa malako ya malamu na ba soda na oyo etali mosala na bango na mapinga kibokonzi na ye ekomona lifuti ya mosala oyo abongisaki. Bakonzi mingi ba sengaka kotia nioso na kati to esika ya monene ya malako ya mapinga, kasi ba misusu ba monaka lokola wana ezali kokitisa bokonzi ya

mokonzi ya kompani na mokumba ba ye ya kotombola na kopesa malako na ba soda ya nse.¹⁰

Na tango mapinga ya America ebandaki kobete tembe kokamata mibeko ya ba mboka misusu, meka elakisaki ete ezaleli na yango moko oyo etali nioso mibale mokumba ya malako na nzoto ya ba soda ya nse na oyo etali koyekola ya ba soda ya nse evandaka na sima na yango kaka te Angleteri, Franci na Allemani, kasi na Russi, Ostrali, Ongri, Bulgari na Rumani. Na tango ba misusu ba kebisaka na oyo etali komatisa musala ya ba soda ya nse ya America na pene pene ya mapinga ya Europa, bango nioso bandima ete esengeli li komatisa kotala pona ba soda ya nse na kati ya mapinga ya America.¹²

Mokonzi Ya mapinga abandaki komeka kotala ezaleli ya mboka mosusu na botosi na maye etali ba soda ya nse na bango koluka koyeba ndenge ya kosala pona komatisa makasi ya ba soda ya nse mpe komeka kolembisa kobonguana ya mbangu na kati ya lisanga. Bango mibale ba soda ya nse ya ba anglais na ba allemand basalaka mosala moko na bokeseni ya ba pete mosusu, na esika na bango moko ya kolala, kosepela na ya lokumu, ata kutu litomba ya malamu eyaka liboso, mokonzi ya mapinga akanisaki te ezalaki malamu mingi te lokumu batiaki pona mosala ya ba soda ya nse elakisaki “elongobani na esika ya kitoko na eteyelo na bango”. Nasima alobelaki bokeseni ya pete, lokola na kati ya bakonzi na ba soda ya nse nakati ya mapinga ya America ezalaki na tina pona botosi na mapinga mobimba, kasi akanisaki lisusu te bokeseni muke nakati ya ba oyo ba mibomba na ba soda ya nse ekoki komatisa botosi na makasi ya lisanga.¹³

Na Nkoto libwa zomi na motoba, ba mboka mingi ya Europa ezalaki na bitumba, mpe mapinga ya America aezalaki kotala pe komona makamba ezalaki koleka na Europa. Na massolo etali ba soda ya nse ya mboka bapaya, moko ya mapinga ya America oyo azalaki na santu. Petrsburg akomaka, ba soda ya nse basalaka misala nioso ya sikoyo; mingi te mokonzi akoki komonana, kasi akotala kaka.....Tokoki koyekola liteya epayi ya ba soda ya nse ya mapinga ya russi oyo bakoki kosala, kozila, komindima; ba salaka pe ba bongamaka mbangu na elikya.¹⁴ Na kovanda ya ba soda ya nse, kolala na kolia na bato na bango, wana ezalaki muke bokabuani na oyo etali pete na mapinga ya America. O nse ya makambo esengeli kosala, ezalaki pasi pona ba soda ya nse kolandela mitindo na botosi, mpe mingi bazalaki kokangama kaka na ba oyo bazalaki kovanda esika moko nzoka nde na esika ya eloko ya lingomba na misala oyo basengelaki kosala na lisanga.. Etikalaki moke kolongola ba soda ya nse na lingomba, mpe bakonzi mingi baboyaki kotia motema na bakambi ya ba soda ya nse na bango kopesa malako na ba soda. Na kobakisa, ata mokumba ya ba oyo babombami, bokeseni ya lifuti kati ya ba pete mibale ezalaki mingi te.

Mapinga ya America ekota bitumba ya mokili ya liboso na nkoto libua zomi na sambo (mbula koto moko kama mwambe zomi na sambo) na mbalakata (babongamaki), Bazangaki motuya ya lisanga, bibundeli na babundi. Kasi kokola ya mbangu ya mapinga ya lelo, kobakisa bakengeli ya ekolo na lisanga ya kolengele ya lisanga pona kotindama na Franci.¹⁵ Na bokendi, malako na kati ya America ezalaki kaka kosuka na “mitindo ya pembeni” na “mitindo ya molayi” tango ya koyekola, tango ya kobenga na kotombola. Mapinga ebimisaki mokanda ya kosalisa epayi ya ba soda ya nse pona mosala na bango,

kasi ezalaki na liyebisi te pona bango na oyo etali malako ya ba soda. Tango bakomaki na Franci, bateyi ya Franci na angleteri ba pesaki malako epayi ya bakonzi ya America mpe baponaki ba soda ya nse na lolenge ya sika oyo etali bitumba ya mikolo oyo mpo bakoka bango moko kopesa malako na ba soda na bango.

Bozangi lokumu na motuya ya ba soda ya nse ya America ebendaki angele ya bakonzi ya bapaya na tango bakendaki kotala esika balengelaka ba soda pona bitumba.¹⁶ Generali John J. “Jack moindo” pershing komanda ya tinda ya makasi ya America, asengaki bamatisa malako ya bokambi ya ba soda ya nse lisusu mpe bapesa ba soda ya nse esika mosusu ya kolia; makambo asengaki esalamaki na sanza moko.¹⁷

Na bozongi ya kimia na sima ya bitumba ya yambo ya mokili mobimbaezalaki lokola bitumba nioso oyo mapinga ya America ebunda liboso ya mbula (koto moko kama libwa tuku minei na mitano): Kotala ya monene na makasi ya mapinga, kotia ndelo na oyo etali kobimisa mbongo na kotia pemberi bakonzi na ba soda ya nse oyo bazalaki na eloko te ya kosala, yango esalaki mbonge ya monene na kati ya mapinga kelasi ya ba soda ya nse, longola ba oyo bazali kotangisa lolenge ya kosangela, esukaki na tango mokuse na sima ya bitumba mpona ndelo oyo etalaki makambo ya mbongo na ntina ya bango ezalaki lisusu te. Ekomaki eleko ya kozonga sima pe komeka kotala lisusu nzela ya “Mapinga ya Kala”.

Generali pershing na makambo oyo etalaki ba soda ya nse na bitumba ya yambo ya mokili esalamaki na kopesa sango na mapinga na maye matali mosala na mokumba ya ba soda ya nse.. Na bolandi mibeko oyo etali kompani, mosala ya bakambi ya lisanga ya moke ya ba soda kopesa biloko zomi, na kobanda kokengela ekeko to bozaleli ya ba soda na bango kolandela “Ba soda oyo balingi kopesa likabo ya ba buku na bango na ngonga malamu”. Ata kutu liloba moko te ekomamaki pona ba soda ya nse na oyo etali musala na bango na malako ya ba soda. Mokanda etikala na mibeko oyo etali ba soda ya nse kobanda mbula koto moko kama mwambe tuku motoba na mibale.¹⁸

Mokumba ya malako etikaka ndenge moko na tango ya mobu ya bitumba ya kati, na basoda ya nse kolaakisa kotanga kokoma na koloba ya bo soda lokola botosi, mitindo ya pemberi ya koyekola, kobenga na koyeba kotombola manduki na bolandeli ya mokonzi. Na boyokani ya bibundeli ya sika na kati ya bokeseni ya ba etapi, ba soda ya nse ba bandi kokoma ba to ya boyebi makasi na maye matali mosala na bango, mpe bakonzi bakomaki kondima mosala ya ba soda ya nse pona kosalisa mosala na ndenge elongobani. Lokola na bitumba ya yambo ya mokili mobimba, mapinga ya America, ata kutu basalaki makelele moke, babongamaki te pona bitumba ya sanza zomi na mibale na mbula koto moko kama mwambe tuku minei na moko kati na mbula yango na mbula koto moko kama mwambe tuku minei na mitano, milio ya mingi bayekolaki mosala na bango na lisanga to na esika oyo batiali bango to pe na kutana ya malako ya sika oyo bawutaki kosala, epayi wapi mingi ya babundi ya kala ya ba soda ya nse bazalaki kosala.. Lokola ba bitumba oyo eleka, mingi ya ba soda ya nse oyo ba mataki pete sika bazalaki lisusu na malako te lokola bato oyo babandaki kokamba, na yango bakonzi babandaki lisusu koyekolisa ba soda na oyo ezalaka liboso kotinda na ba soda ya nse pona kotangisa. Na

ntina ya kopesa malako na bateyi, bakonzi balekaki ba soda ya nse mpe batangisaki bango moko ba soda. Na kokitisa ba soda ya nse kotala elongo na bato nioso. Makambo ekomaki penza pamba, mingi lokola Pershing asalaki na mbula koto moko kama mwambe zomi na sambo, mokonzi ya mapinga generali george C. Marshall na mbula koto moko kama mwambe tuku minei na minei, abimisaka mitindo ya moto na bakonzi oyo bazangaki kopesa ba soda na bango ya nse malako:

Mokonzi oyo azangaki kolendisa mpiko na mayele ya mosala pona komatisa na nzela ya mosala malamu nzoto ya ba soda ya nse epayi ya mokonzi na ye na mpe kolakisa makasi ya komema mokumba ya kokamba bitumba. Lokola mokonzi oyo azali na kondima na limemya ya bato balandi ye na sima... Soki abebisi bolendisi ya lingomba na ye. Akolonga te na bitumba....

Mingi Mpeza na lingomba oyo mosala eleki makasi, ekomaki kopesa nzela na bakonzi oyo bakomaki mingi kobotola nguya to bokonzi ya ba soda ya nse.. makambo wana ebongaki esuka..¹⁹

Generale Marshall aponaki esika libwa ya malamu po na ba komanda kopesa malako na kobongisa lokumu ya nzoto ya ba soda ya nse; komeka te kolongola mosala ya ba soda ya nse na malako ya ba soda. Elimboli ya mateya na ye etikala na mibeko tina mbula koto moko kama mwambe tuku motoba na mibale.²⁰

Na bitumba ya mokili mobimba ya yambo na ya mibale , lokola pe na bitumba ya kama zomi na libwa, sergeant major na sergeant ya yambo ya mapinga ya America batambusaki koyangela ya ba lingomba na bango. Na kati ya peleton, ba sergents na ba kaporo bazalaki na mokumba ya kolimbolana bato ya misala. Mosala ya ba soda – Kolandela soki ndako ezalaki bopeto pe na molongo. Pe soki ba soda basukolaki, balataki sokoto ya bopeto na oyo esengelaki na kobatela bibundeli, na koyeba mosala ya soda na bango basalaka. Mingi penza kokamba ba soda na bango na bitumba.²¹

Kozala na koyeba ya bitumba ya mibale ya mokili mobimba emonisaki koyika mpiko ya ba soda ya nse, mapinga ebimisaki likanisi ya ndenge ya kotombola mosala na mbula koto moko kama mwambe tuku minei na mwambe, po na balikili, oyo epesaki bango makolo kobanda na likili ti kokoma na kelasi ya minei na nzela ya momekano, koyeba ndenge mosala ezali kosalamna bato ya komatisa pete, kozanga kotala batango ya kopema ya lisanga. Ata kutu, bitumba ya Kore ekataki na mabongisami yango na ebandeli. Kaka na mbula koto moko kama mwambe tuku sambo na mitano nde esika ya kotombola mosala efunguamaki pona ba soda ya nse.²²

Balingomba mususu na kati ya mapinga ba fungola kikelasi ya ba soda ya nse, ya liboso efungwamaki na allemagni na mbula koto moko kama libua tuku minei na sambo kobongisa ba soda ya nse pona mosala na bato ya America. Ata penza basoda ya nse po na mosala na bato ya America. Ata penza basoda ya nse nioso bayaki te, bakelasi ya koyangela ezalaki kaka ndenge wana; mingi ekangamaki kaka na sima mbula muke. Nasima ya bitumba nioso, ba soda ya nse esengeli bayoka lokola ba soda na ruyard kipling. Poem “Tommy”²³- Ezalaki sengela pe elingamaki na bitumba kasi etiamaka

pembeni na tango ya kimia. Tango ya sima na mbula koto moko kama libwa na kutu minei pe ebandeli ya mbula koto moko kama libwa na kutu mitano, mosala ya mapinga ekomaki lokola misala nioso: yebisa nga eloko nini olingi na sala pe nakosala yango, kasi kotinda nga te nasala mosala lokola nalingi”. Na nzela ya bolandi mibeko, ba soda ya nse bazuaki “bokonzi nioso oyo ezalaki malamu po na bango pe kosala maye ya komatisa makoki... Ya koyekola mitindo na mokano.” Yango nde esengeli asala kasi kopesa malako te to pe komeka kokamata mosala na bango lokola bateyi, ba soda ya nse tango mosusu bazalaka na bolembu ya kopesa malako to pe bayebaka ko pesa malako malamu te na ba soda na bango na tango bakonzi baza kotala makambo mosusu. Eleko mosusu na kati ya mibeko, kolongola mbangu, soda ya nse oyo azangaki kokokisa to pe kosala mosala ndenge esengamaki, Azalaki moto ya kibuaka pembeni.²⁴

Pene ya nzoto ya boyebi mosala ya basoda ya nse bitumba ya kore elakisaki makasi ya mapinga ya America oyo ewutaki na ndenge ba bandaki kopesa malako. Mibeko ya 1954 oyo etalaki ba soda ya nse na boyebi mokonzi ya kala koluka kotinda balikili epayi ya ba soda ya nse. Kobakisa pona mbala liboso koyeba na bango na malako ya ba soda. Soki mokonzi ya likolo akoki kotambola pembeni na tango ya malako kolendisa na kobongisa ba mbeba ya muke-nte atika (bakonzi misusu) basalaka ndambo to nioso ya malako-wana elingi koloba ayekolisa ba soda na ye ya nse malamu.²⁵

Mingi bandimaka te nzela moko ekoki kokomisa mapinga ya America koyeba kobunda na kozala mayele, ezali kokangama mingi na ba soda ya nse. Mibeko lelo elobi te soda ya nse akobanda kosala mosala ndenge moko na molakisi. Elobi lisusu boye natango okomi na pete ya soda ya nse, soda ya nse akoki kobungisa pete ya soda ya nse, soda ya nse akoki kobungisa pete to mosala na ye te soki balongoli ye na lisanga, lingomba to batindi na lisanga mosusu, lingomba, to ndako ya mapinga . “ Na loboko mosusu, akozala na mokumba ya ba soda mosusu ya nse oyo bazangi kokokisa mosala na bango na ndenge ya kokamba. Na moko ya mokanda oyo ekomama pona ba soda ya nse, sergeant azalaki na mosala ya kotanga mibeko na mikanda , kasi kokanisa te kaka bakonzi mutu bakokaki koyeba makambo nioso.²⁶

Na mbula koto na moko kama libwa kutu mitano na motoba, mapinga ya america abimisaki mibeko ya kelasi ya ba soda ya nse. Bitinda na bango ezalaki kosalisa basoda ya nse na koyeba pe komema mikumba na bango, kobakisa mayele na lolenge ya kokamba pe lokola kokolisa koyeba mosala na kati ya nzoto ya ba soda ya nse. Mingi mpenza, tango molayi ya kelasi ezalaki lolenge ya kolakisa ndenge ya kopesa malako na ba soda. Kokota na kelasi ya basoda ya nse ezalaki motindo kasi komata pete te.²⁷ Basoda ya nse oyo basilisaki ba bandaki kozonga na ba lisanga na bango mpe ezaleli na bango ematisaki lokumu ya malako.

Mapinga ekomaki kobaluka mbangu na nguya ya koyeba mosala ya bakonzi na ba soda ya nse na makoki ya kozua kobanda mbula mibale ya ba likili oyo bawutaki penza na nse.

Ba soda ya nse bazalaki na bokeseni mayele mingi koleka ba likili, ata kutu ba zalaki na bokeseni mayele mingi koleka ba likili, ata kutu bazalaki na mayele ya kelasi ya likolo.²⁸ Moko ya bongola ya monene ya mibeko oyo ekueyaki natango ya mibeko ya ba soda ya

nse ekotaki molongo na misala na mikumba ya bakonzi na mibeko ya mapinga (AR) Kama motoba—na tuku mibale, mibeko ya mitindo ya mapinga (mbula toko moko kama libwa tuku motoba na mibale), kolakisa elikya oyo batie sikoyo na bokambi ya ba soda ya nse. Ezali pe kolakisa sergeant ya yambo na katikati ya bakonzi na ba likili.²⁹

Vietnami elembisaki bongola oyo ekomaki na nzoto ya ba soda ya nse ya mapinga ya America. Mokumba ya liboso ezalaki kotika lisanga nakati ya mabele ya vietnami, pe kopesa malako na lisanga ya mopanzi ya mboka oyo ebandaki komona pasi.. Mibeko ya kokota ezalaki ndenge moko na ba oyo batiaki bango na mapinga ya ba soda ya nse na linongi ya kama. Ba soda ya nse ya kala batikaka mosala pona ebele ya mosala oyo basengaka bango na vietnami. Ba oyo batikalaki, mingi kaka na mbula ya moke na mosala, bakokaki kozala bakambi ya malamu ya bitumba kasi bazalaki penza bateyi ya malamu te bazalaki kobete tembe na kopesa mitindo ya malamu na botosi. Mokano ya kosukisa likambo oyo , mapinga ebimisaki mateya ya ba soda ya nse, ndenge moko na oyo ebandaki kopesama na mikili ya Europa na tango ya bitumba ya mibale ya mokili nioso, wapi ba soda oyo basilisaki lokola ba sergeant mokambi ya lingomba to mosala sergeant mokambi ya mapinga ya likolo.³⁰ Na suka ya mbula zomi ya bitumba ya vietnami, nzoto ya ba soda ya nse ezalaki ya kopanzana. Bakonzi ya kompani lisusu balekaki ba soda ya nse pe bakendaki mbala moko na ba soda pona kosilisa mosala; pe lisusu balandelaki kopesa malako bango moko.. Libunga ezalaki penza ya ba soda ya nse te; ezali pasi pona soda ya nse, oyo awuti bitumba, apesa malako na basusu na tango ye moko nanu azwa yango te.

Bakonzi ya mapinga bandimaki ete komatisa koyeba na mosala ya nzoto ya ba soda ya nse ezalaki na motuya pona mapinga koleka na mapinga ya muke ti na kokoma na makasi ya solo ya koyeba mosala. Na mikolo eleka, na motuya monene ya ba likili, ata makambo etali pete, “ Malako” elingi koloba kotia loboko na boyebi na koyekola na nzela ya asmoosi. “Soda ya kala”, atiaka mayele na koyeba na esika ya buku, akoki kolakisa ba soda ya sika singa-ndenge ya kolata sokoto, kokanga saki, na kopangusa minduki na bibundeli na ye—kasi mingi penza te.

Pona kolengela malako, mapinga esalaki lolenge ya koyekola yaba soda ya nse na mbula koto moko kama libwa tuku sambo na moko. Esengi makoki minei:

- Komatisa nzoto ya koyeba mosala ya ba soda ya nse;
- Kopesa ba likili oyo esengeli na lolenge ya kokende liboso na mosala
- Komatisa bolingo ya mosala; pe
- Kopesa mapinga ya America ba soda ya nse ya solo oyo bamipesi na likambo etali komatisa lokumu ya mosala.

Nyoso oyo etangami likolo ezali koteya makambo ya mosala:

Mateya ya liboso oyo etali bokonzi ezali kolakisa ba soda ya sika ndenge ya kozala Mokambi na Moteyi ya ba soda oyo balandi nsima; Ebandeli ya mateya ya ba soda ya nse ebongisaka mosala ya sergeant oyo etali mapinga ya likolo, ya lingomba na ya eteni ya bokambi ya lingomba pe ba soda ya nse oyo ba pusana na mateya bayekolaka mayele

ya kokamba ya likolo na koyeba makambo etali mapinga oyo esengami po na malako ya kokamba ba soda na kati ya ngulupa ya ba soda.³¹

Mateya etali kelasi ya likolo ya sergeant major epesaka koyeba mosala pona ba soda ya nse ya mikolo, ndenge moko na oyo epesami na bakonzi na lisaleli ya bakolo.

Kelasi ya likolo; mingi ya makomi ewuti na kampus ya bakonzi na kampus ya bitumba ya mapinga. Nakokotisa ya balikili na kati ya kelasi. Na yango wana pona mbala liboso kelasi yakoyekola ya mapinga ebimisi ndenge ya sika oyo ezali kotangisa ba likili ya mibali na ya basi oyo bazali komatisa mayele pe na sima mikolo ko mata pete.

Mbula Zomi ya ba soda ya nse

Mbunguana monene oyo etali mosala ya ba soda ya nse na malako ekomaki na toko moko kama libwa na tuku mwambe na tango AR) Kama motoba—na tuku mibale,, mibeko ya mitindo ya mapinga eponaki sergeant ya liboso lokola mokambi ya lisanga ya ba likili na esika ya kokamba misala ya mikanda. Mibeko mosika ezali koloba ete mosala ya mokanda ezali nabolandi ya sergeant ya liboso ezalaki koya liboso te ya mosala ya mokambi.

“Mokumba ya mokambi ya mapinga ya likolo pe ebonguamaki. Bakomaki sikoyo na mokumba ya kokamba malako ya balikili moko na moko, na elateli na bango pe bopeto na bango.” Mapinga ebakisaki pe kelasi ya komata ya ba soda ya nse, etangamisaki na sergeant major na sergeant ya liboso oyo pe salisaki na komatisa ba soda ya nse.³²

Pona kopesa sango ya likambo na lisanga, Mapinga epesaki mibeko na mbula toko moko kama libwa tuku motoba na sambo ete makasi ya ba soda ya nse ekoyebana na motuya ya bakonzi, ya ba soda oyo bazali na komanda pe na ba likili. Na mbula koto moko kama libwa tuku mwambe na moko, mibeko ebonguanaki po na kosala ete kopesa sango ya ba soda ya kala ekotisa bakonzi, ba soda oyo bazali na komanda, Sergeant ya ba soda ya nse na ba oyo bazali likolo na ye. Po na koyeba pona mbala liboso motuya ya ba soda ya nse na kati ya kotanga ya lisanga.³³

Kokotela ya America na Grenada na mbula toko moko kama libwa tuku mwambe na misatu elakisaki bolembu ya malako ya mapinga, penza na likambo etali molongo. Bokonzi ya Mapinga ya America, eye koyeba na suka ke malako ekokende liboso te soki balakisi misala te.. Bakonzi bazalaki na eleko te ya kolakisa nioso mibale ya moko to lisanga. Po na komatisa bango na esika esengeli bakoma. Lokola mesa ya manduki esalaka yango moko koleka eloko ya moto moko pona ezali kuna nde esika moto nioso atiaka miso . Nayango wana bakonzi mingi bayebaki mosala ya ba oyo bazali na nse na bango te pe bayebaki mibeko ya misala na bango te. Nayango wana po malako ezala malamu esengeli ete ba soda ya nse bazua mokumba ya malako ya moko na moko, na mapinga ya bitumba likolo, ya lingomba na ya eteni ya bokambi ya lingomba .Yango nde ekosala ete bakonzi bakoka kobongisa eteni ya lingomba ya mapinga na kopesa malako makasi naba soda.

Mukanda etali bitumba FM) tuku mibale na mitano na kama moko, Malako ya Nguya (koto moko kama libwa tuku mwambe na mwambe) etonga ebandela ya bonguama

monene. Na tango bakonzi ya ndenge nioso bazali na mokumba ya malako nakotia mibeko na tango ya malako nioso. Ya moko pe ya lingomba., FM tuku mibale na mitano-na kama moko batindaka mokambi ya kala ya basoda ya nse kopona mosala moko oyo ekosunga lisanga ya lingomba oyo basengeli kolanda malako.

Pe na liboso alobi ete Ba soda ya nse bazali na mibeko ya liboso ya ko kokolisa mayele ya ba soda pe komatisa mosala ya ba soda moko moko na ndenge esengeli.”³⁴

FM tuku mibale na mitano na kama moko na moko, Mosala ya malako ya bitumba (koto moko kama libwa tuku mwambe na mwambe), Ya Mosika kolakisa mosala ya malako ya ba soda ya nse ya kala na kolamusia mitema na likambo etali malako ete esengami esalama nioso po ete elaka ya ba soda ekende mayi te; po ete ba benda na Bakambi oyo bapesaka malengeli na soda; po ete bayeba lingomba na bango na ba posa ya ba soda na oyo etali malengeli na bango; pe, na lolenge wana ba bongisa eleko ya malamu ya kopesa malako na ndenge esengeli pe kotosa yango.

Na suka, AR kama misatu na tuku mitano, Lisanga ya malengeli (koto moko kama libwa tuku libwa na misatu), Mukumba ya liboso ya kolandela malako ya lisanga ya bakonzi na mokumba ya liboso pona malako ya ba soda ya nse. Ba soda ya nse bakopesa malako na bato nioso.³⁵

Kosukisa

Mboka na biso na bitumba ya molayi, Mapinga ezali na kilo te, pe ezangi eleko ya kobaloka pona kopesa malako ebele na sima ya mitindo . Ata kutu ba soda ya nse bazali liboso pona kopesa malako ya ba soda , lisanga ya ba soda nioso pona mosala ya bitumba na ndenge epesameli bango. Mapinga ebandaki komona ba soda ya nse oyo babungisaki mayele ya musala, na yango bakokaki lisusu kotangisa bato na se na bango te. Yango wana Mapinga esili emoni bato oyo bakozua esika na bango mokolo moko. Na tango momekano ezali, motuya ya mibeko ebonguanaki likambo ezalaki polele , malako ya ba soda ya se ya moko moko na lisanga muke ya bakambi ekomi sikoyo mobeko oyo eyebani na leta.

AR Kama motoba—na tuku mibale, mibeko ya mitindo ya mapinga na ya FM sambo na zero pe, malengeli pona bitumba (koto mibale na mwambe), and FM sambo-moko,

AR 600-20, *Army Command Policy*, as well as in FM 7-0, *Training for Full Spectrum Operations* (koto mibale na mwambe), and FM 7-1, Mosala ya malako ya bitumba (koto mibale na misato2003). Malengeli ekomi sikoyo mosala ya liboso ya ba soda na bobalusia mibeko ya” likolo-nse pe nse-likolo”, oyo ezali kosalisa malengeli ya lisanga na mosala ya minene.³⁶

Mapinga ya America na nzoto ya ba soda ya nse bawuti mosika lokola Soda ya nse akokaki kopesa malengeli ya mutu moko te. Esali mbula tuku mibale ete mibeko ya lisanga ya mapinga epesaki bokonzi na sergeant na kaporal pona malengeli ya moko moko. Pe esali kaka mbula zomi ete bato ya kala ya ba soda ya nse bakomaki kozua mokumba ya kokamba pe kopesa malengeli na mapinga mobimba na ndenge ya mibeko.

Oyo elingi koloba ete ba soda ya nse liboso mitindo oyo esalema bazalaki kopesa malengeli na ba soda te.: bapesaki- ndenge esalemi. Kasi na ba lingomba misusu basalaki te. Po ezalaki na mutu ya bakonzi kobongisa ndenge esengelaki na lingomba.

Kosangana ya mitindo ya misala, bakonzi na lingomba ya malengeli, pe mokumba ya malengeli ya ba soda ematisaki mayele ya ba soda ya nse lokola nanu ezala te liboso te.

According to Brigadier General John S. Brown, for

Nalolenge ya brigadie generali na kombo ya John S. Brown, azalaka mokonzi na likambo litali lisolo ya ba soda, Ezaleli oyo ezali kokesenisa bango na ba monguna banda na suka mbula ya kama tuku mibale, ezali monduki na bango babengi calibre. Mapinga moko te elekaki bango pe muke kaka ba komaki kamua pene soki osangisi mayele na bango,bokonzi na koyeba na ebimeli ya ba sergeant, komanda na sergeant major. Oyo ezali kokitisa mosala ya ba soda mosusu te ezalikaka kolakisa eloko oyo ekomisi mapinga ya America likolo pe eloko ekomi lelo.³⁷

Lelo ba Soda ya nse oyo bazali kosala na kati ya mibeko pe malako ya mokonzi ya likolo, azali na mokumba ya malako ya ba soda moko na moko na biteni ya koniolisa nzoto. Bakonzi ya Mapinga bazali kotia sikoyo kondimela bango pe kotia elikia epayi na bango na likambo oyo na kala ezalaki kosalama te.

Ya Suka

¹Russell Weigley, Yingisa na mukanda kombo Ernest Fisher's Bakengeli ya parti republica: lisolo Ya nzoto ya ba soda ya nse na Mapinga ya America(New York: mikanda ya Ballantine , Mbula koto moko kama libwa tuku libwa na minei), pp. x–xi; Elukeli na likambo etali” ba soda na mibali” mukanda ya soda ya nse, Lisanga ebongisami na mabele pe na mokili mobimba, U.S. Army Center of Military History, nd., np.

² Frederick Wilhelm, Baron von Steuben, Mibeko pona mitindo na botosi *Ba soda ya America* (Philadelphia: Styner and Cist, 1779), pp. 144–151.

³ Fisher, Bakengeli ya parti republica, pp. 54–55.

⁴ William Duane, Mukanda etali fantassin: *ezali na mibeko ya liboso ya botosi ya mapinga Discipline Founded on Rational Method: na tina ya koyanola na ndenge ya malamu pona komatisa mayele ya ba soda na America pe kokolisa botosi pe koyekola na konyolisa nzoto, buku ya mwambe* (Philadelphia: privately printed, Koto moko kama mwambe na zomi na minei).

⁵ Winfield Scott, Ndenge ya ebundeli ya ba fantassin; *to, mibeko pona koniolisa nzoto pe koyeba ya fantassin ya America* (mibeko ya ba sergeant na kaporal) (New York: Harper and Bandeko, mbula koto moko kama mwambe kutu mitano na minei), vol. 1, para. 72, 75; Silas Casey, Ebundeli ya ba fantassin na ndenge mibeko esengeli, *Koniolisa nzoto pe koyeba ya ba soda, Kelasi, pe ndelo ya lisanga ya babundi, Brigade, ma ba soda* (New York: D. Van Nostrand, 1862), vol. 1, article II, para. 52, 68; Emory Upton and Hugh T. Reed, Ebundeli ya ba Fantassin, Eyekoli, na elimboleli ya mosala na bango (Baltimore: A.W. Reed, 1882), vol. I, para. 196.

⁶ Gustave A. Wieser, “Soda ya nse: Makasi na bango pe oyo esengeli na mapinga na biso”, *Zolona ya kelasi ya Mapinga ya America*, vol. 38, Sanza ya liboso- na sanza ya mibale mbula koto moko na kama libwa na motoba, p. 97; esika ya mosala ya mokonzi ya basoda, “ mapinga ezali na mosala ya libela pona likili,” motuya B, Kopesa sango mbula na mbula na oyo etali mokono ya masini ya bitumba (Washington, D.C.: War Department, koto moko kama libwa na sambo), p. 78.

12

⁷ Leonard Lerwill, Esalemeli ya kozua esika ya moto na mosala na oyo etali Mapinga ya America (Washington, D.C.: U.S. Lisolo ya lisanga ya mapinga ya America, koto moko kama libwa kutu mitano na minei), pp. 154–55.

⁸ Wieser, “Soda ya Nse,” p. 100; Esika ya mosala ya mokonzi ya ba soda na nse, “Mapinga ezali na mosala ya libela pona ba likili,” 1 sanza ya sambo, mbula koto moko kama libwa na sambo, pp. 80–81.

⁹ Lerwill, Esalemeli ya kozua esika ya moto na mosala , pp. 154–55.

¹⁰ Gustave A. Wieser, “Esika ya mosala ya soda ya nse:ndenge nini ekoki kobatela ba likili pe kozua mayele ya kobongisa mosala na ndenge esengeli” *Zolona na makambo etali mosala pe kelasi ya Mapinga ya America*, vol. 44, sanza ya misato tina minei ya mbula koto moko kama libwa na minei, pp. 219–220; Esika ya Lisanga pona oyo etali bitumba, Mibeko ya mapinga ya America (Washington, D.C.: ya Lisanga pona oyo etali bitumba,mbula koto moko kama libwa zomi na misato), para. 270.

¹¹ Zomi na moko na tango ya ba mbula ya liboso ya zomi na mitano ya kama ya koto mibale, na bokonzi ya angleterri ba sangisaki mikanda ebele pona mangomba ya mapinga ebele na kati ya Europa, nioso ekonomamaki na esika ya mosala ya mokonzi; franci, germani, russi, beligiki, bulgari, italic, roumani pe na serbi batunamaki na likambo etali bozaleli ya ba soda ya nse.

General Staff, *Handbook of the French Army*, *koto moko kama libwa zomi na minei*, pp. 73–74, 187; *Handbook of the German Army in War*, *koto moko kama libwa zomi na mwambe*, pp. 22–27; *Handbook of the Russian Army*, *koto moko kama libwa zomi na minei*, pp. 13–15; *Handbook of the Belgian Army*, *koto moko kama libwa zomi na minei*, pp. 5–7; *Handbook of the Bulgarian Army*, *koto moko kama libwa na libwa*, 1909, pp. 20–23; *Handbook of the Italian Army*, *koto moko kama libwa zomi na misatu*, p. 49; *Mukanda ya mapinga ya Rumani*, 1910, pp. 33, 62–63; *Mukanda ya Mapinga ya Serbi*, *koto moko kama libwa na libwa*, pp. 21–23; esika ya mosala ya mokonzi ya ba soda, “Mapinga ezali na mosala ya libela pona ba likili,” p. 84.

¹² Wieser, “Soda ya nse,” pp. 96–104.

¹³ esika ya mosala ya mokonzi ya ba soda, “Mapinga ezali na mosala ya libela pona ba likili,” 84–86.

¹⁴ Makambo ekomami na buku oyo , *koto moko kama libwa na zomi tina koto moko kama libwa zomi na minei* 1910–1914, Etumba pe kokabuana na kelasi ya likolo, Mikanda ebombama ya oyo etali lisanga ya Mapinga na basali oyo babombama, Record Group 165, National Ndako ya molayi oyo ebombi mikanda, College Park, Maryland (ekomameli boye na mukanda lokola NARA RG mutuya ya mokanda) NARA RG 165-6566-35 “sango epesameli na Riggs (B), tango zomi na libwa na mbula koto moko kama libwa na zomi na motoba.”

¹⁵ Mokanda ya liboso ya bokabuani ya Ba fantassin, “Boyokani na ba france na tina ya koyekola pe kobakisa mayele,” Tango zomi na mwambe na sanza ya sambo na mbula koto moko kama libwa na zomi na sambo.” Mapinga Ya America na Bitumba ya mibale ya mokili mobimbaI (Electronic Media Collection, CMH Pub EM 0023 1998, 2001) CD 1, vol. II, p. 426.

¹⁶ mokanda ewuti epayi ya brigadie general akopesaka mitindo, na tina ya mitindo ya ba soda ya angleteri, Washington, D.C., to Director of Training, kelasi ya bitumba, lisano:: kopesa sango ya ezaleli,tango zomi na mitano na sanza ya misato 1918 (NARA RG 165.5).

¹⁷ Cable from General John J. Pershing, AEF Headquarters, tango zomi na libwa na sanza ya minei na mbula koto moko kama libwa na zomi na mwambe, na ajudan generali na esika ya bitumba, Washington, No. 952-S NARA RG 120.2.1.

¹⁸ Mibeko Ya Mapinga (AR) 245-5, Lisanga litaleli makambo ya bilei (Washington, D.C.: Esika ya Bitumba, tango minei ya sanza sambo na mbula koto moko kama libwa tuku mibale na minei), p. 1-3; AR 245-5, Lisanga litaleli makambo ya bilei (Washington, D.C.: War Department, tango mibale ya sanza motoba na mbula koto moko kama libwa tuku minei na mibale), p. 1-2; AR 270-5, Lisanga litaleli makambo ya bilei (*Bilei oyo esengeli* (Washington, D.C.: Esika ya Lisanga ya Mapinga , tango zomi na mibale ya sanza minei na mbula koto moko kama libwa tuku mitanu na moko), p. 1-2 (ya liboso AR 245-5 Lisanga litaleli makambo ya bilei, mbula koto moko kama libwa tuku minei na mibale, Na kobongola); AR 270-5, *Lisanga ya makambo matali bilei* (Washington, D.C.: Lisanga ya Mapinga, tango zomi na minei ya sanza ya liboso mbula koto moko kama libwa tuku minei na mwambe),

¹⁹ Zolona motuya tuku sambo, Ba soda ya nse (Washington, D.C.: lisanga ya bitumba,

Tango zomi na motoba ya sanza ya mibale na mbula koto moko kama libwa tuku minei na minei).

²⁰ AR 245-5, Lisanga litaleli makambo ya bilei, change 1 (lisanga ya bitumba, Tango tuku mibale ya sanza ya zomi na mibale na mbula koto moko kama libwa tuku minei na mitano), p. 1; AR 270-5, Lisanga Litaleli makambo ya bilei (tango zomi na mibale ya sanza ya minei na mbula koto moko kama libwa tuku mitano na moko), p. 1-2 (Ya Liboso AR 245-5, Lisanga Litaleli makambo ya bilei, mbula koto moko kama libwa kutu minei na mibale, Oyo ba bongoli; AR 270-5, Lisanga Litaleli makambo ya bile (Washington, D.C.: Lisanga ya Mapinga, tango zomi na minei ya sanza ya liboso na mbula koto moko kama libwa tuku mitano na mwambe), p. 1-2.

²¹ Henri Philippe Pétain, “Kelasi ya mangomba ya America na ba france tango moko ya sanza ya mitano na mbula koto moko kama libwa na zomi na mwambe,” Bitumba ya yambo ya mokili ya America CD Set (Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, mbula koto mibale na mibale), disc 1, vol. II, p. 292; War Department, Mokanda ya ba soda ya se *Basoda na lisanga ya mapinga ya America*.: Government Printing Office, mbula koto moko kama libwa na zomi na sambo); James A. Moss, Basoda ya se- Mokanda ya soda (Menasha, Wis.: Banta Publishing Company, , mbula koto moko kama libwa na zomi na sambo), pp. 41–42, 31–35.

²² Buku motuya liboso, Kolandela ba soda na esaleli pe na lolenge bakeseni (Washington, D.C.: Lisanga ya Mapinga, Tango moko ya sanza ya liboso na mbula koto moko kama libwa tuku minei na mwambe), pp. 14–15; David W. Hogan, Arnold G. Fisch and Robert K. Wright, eds., *Lisolo ya soda ya nse Lopete ya Soda: Makasi ya mapinga* (Washington, D. C.: Government Printing Office, 2003), p. 32. Mapinga ezali na makoki ya komema ba soda ya nse na lolenge ya Kokomisa bango na ba kelasi ya likolo ndenge esengeli na yo.

²³ Rudyard Kipling, “Tommy,” 1890, <http://www.poetryloverspage.com/poets/kipling/tommy.html>.

²⁴ AR 245-5, Lisanga litaleli makambo ya bilei, change 1 (lisanga ya bitumba, Tango tuku mibale ya sanza ya zomi na mibale na mbula koto moko kama libwa tuku minei na mitano), p. 1.

²⁵ AR 615-15, Bokabuani ya ba soda ya nse (Washington, D.C.: Esika ya Lisanga ya mapinga, koto moko kama libwa kutu mitano na minei); Yakobombama, Elandeli ya ba soda *buku ya tuku mibale* (Harrisburg, Pa.: Stackpole Books, koto moko kama libwa tuku mitano na minei), p. 335.

²⁶ AR 600-201, Ba soda ya nse na ba oyo bayebi mosala ya solo (Washington, D.C.: Lisanga ya mapinga, Tango tuku mibale ya sanza ya motoba na mbula koto moko kama libwa tuku mitano na motoba), p. 3-5 (superseded AR 615-15, Bokabuani ya ba soda ya se, Tango mibale ya sanza ya sambo na mbula koto moko kama libwa tuku mitano na minei; Yakobombama, Buku ya muke na ya munene na tina ya kotanga ya soda ya nse (Washington, D.C.: Mopanzi sango ya makasi ya bitumba, mbula koto moko kama libwa tuku mitano na mibale), pp. 152,154.

²⁷ AR 350-90, kelasi ya ba soda ya nse(Washington, D.C.: Esika ya lisanga ya mapinga, Tango tuku mibale na mitano ya sanza ya motoba na mbula koto moko kama libwa tuku mitano na sambo), p. 1-3.

²⁸ Elakiseli ya kozua bokasi pe lolenge ya lisanga ya ba soda (U) Kokoma pe kozua makasi na lisanga ya mapinga (Washington, D.C.: Koyeba bato nyoso pe kotanga mangomba nyoso, lisanga ya ajuda general na oyo azali kosalisa ye na kotalela ba soda ya nse, G-1, June 1961) pp. 65–68, 70. tuku minei na misato na lisanga ya mapinga bazali

na ba soda ya nse na mbula koto libwa kama motoba na moko, na likolo ya tuku misatu oyo bazali libanda, tuku minei wana bazalaki na makoki nyoso esengelaki na bokasi ya nzoto pe mayele ya mutu ya kozui pe kokoma soda ya nse. Tuku sambo na mibale ya ba oyo ba za libanda na tuku sambo na mibale ya ba soda ya nse bazali na diploma ya leta pe likolo.

²⁹ AR 600-20, Mibeko ya mitindo ya Mapinga (Washington, D.C.: Lisanga ya mapinga, Tango misato ya sanza ya sambo na mbula koto moko kama libwa tuku motoba na mibale), p. 9-12 (Ya liboso AR 220-70, Lisanga Litaleli makambo ya bilei, *mbula koto moko kama libwa tuku mitano na mwambe*).

³⁰ H ogan, et al., Lisolo ya soda ya nse na ebundeli na ye, pp. 29–30; Robert S. Rush, *NCO Guide*, 7th Edition (Harrisburg, Pa.: Stackpole Books, 2003), pp. 112–116; Mayele pe koyeba ya mokomi.

³¹ H ogan, et al., Lisolo ya soda ya nse na ebundeli, p. 30; Robert S. Rush, *NCO Guide*, buku ya mwambe (Harrisburg, Pa.: Mikanda ya Stackpole , koto mibale na misato), pp. kama zomi na mibale na kama zomi na motoba; oyo etali ebombami pe mayele na ye.

³² AR 350-17, Kokela ya ba soda ya nse (Washington, D.C.: Government Printing Office, sanza zomi na mibale mbula koto moko kama mwambe na tuku mwambe), p. 1-3; AR 600-20, Mapinga *Mibeko ya Bokonzi* (Washington, D.C.: The Adjutant General's Office, mokoli zomi na mitano ya sanza zomi na mbula koto moko kama mwambe na tuku mwambe), pp. 4-1, 4-2.

³³ AR 220-1, Ezaleli ya esika ya lisanga ya ba soda (Washington, D.C.: lisanga ya ba mapinga,mbula koto moko kama motoba na sambo), appendix C and p. 3-3.

³⁴ Mokanda oyo etali lisanga ya mapinga (FM) 25-100, kelasi ya basoda (Washington, D.C.: Government Printing Office, 1988), p. 1-9.

³⁵ FM 25-101, kelasi ya bitumba (Washington, D.C.: Government Printing Office, 1988), p. 4-2; AR 350-41, Kelasi ya mangomba (Washington, D.C.: Government Printing Office, sanza zomi na libwa na mbula koto moko kama libwa tuku libwa na misato), p. 5-6.

³⁶ AR 600-20, Mibeko ya lisanga ya ba soda; FM 7-0, kelasi ya oyo nyoso esengami na mosala ya soda(Washington D.C.: Government Printing Office, mbula koto mibale na mwambe), p. 2-4; FM 7-1, kotalela obele kelasi ya bitumba (Washington, D.C.: Government Printing Office, mbula koto mibale na misatu), p. 2-2.

³⁷ John S. Brown akoma “butu ya lifelo na tina ya Norfolk,” Lisolo ya lisanga ya Ba soda ya nse (Washington, D.C.: Lisolo ya Lingomba ya Mapinga ya America, mbula koto mibale na mibale), p. 211.